

HOGYAN NEVELJÜNK BOLDOGABB GYEREKET?

Túl az ünnepeken többségünk szeretné átugrani az előttünk álló fagyos hónapokat. Nyomasztónak élehetjük meg a napfény hiányát, és ilyenkor elábrándozunk róla, vajon hol találjuk meg a boldogságot.

◆ BOLDOG GYERMEKKOR?

Gyerekeink a félévi bizonyítványosztás előtt gyakran izgulnak a szülői reakciók miatt. Mi, magyar anyák és apák óriási jelentőséget tulajdonítunk az érdemjegyeknek – nem véletlenül. Egész oktatási rendszerünk az értékelésen, pontozáson, teljesítményorientáción alapul, miközben már régen tudjuk, mennyire nem a tanulmányi sikeresség szükséges az életben való boldoguláshoz.

A magyar gyerekek gyakran nem boldogok. Van néhány olyan, aki köszöni, jól van: az osztályközösségben magas pozícióval bíró, jól tanuló, tanárok által kedvelt, otthon kiegyensúlyozott körülmények között nevelkedő diák. Másoknak nem sok pozitív megerősítés jut. Miért?

PAPA, NE PRÉDIKÁLJ!

Serdülőkorom egyik Madonna-slágerének refrénjével különösen tudtam akkortájt azonosulni. Általában a felnőttek részéről rengeteg a felesleges szócséplés, amit a gyerek nem bír követni, a kiskamasz un, a serdülő végig sem hallgat. A hatalmi pozícióból való kommunikáció a kisgyerekekre még hat, később inkább ellenállást szül, de jó szülő-gyerek kapcsolatot biztosan nem eredményez.

NE ÍTÉLJ, HOGY NE ÍTÉLTESS!

Ismerjük a bibliai mondást, gyerekeink kritizálására mégis feljogosítva érezzük magunkat. A magyar oktatás egyik leginkább káros gyakorlata, amikor a tanár az osztály előtt bírálja a tanuló teljesítményét. Olykor szidás formájában történik ez, máskor a viccelődés válik gúnyolódássá. Ha szociális fóbiás gyerekeket kérdezek arról, mi az első megrázó közösségi élményük, nem egy közülük elrontott iskolai felelést vagy szereplést említ, amikor a tanár rápirított, a többi gyerek pedig kinevette, kicsúfolta. Miért teljesen hibás az ilyen eljárás?

Egyrészt a tanár elsődleges célja, az anyag megtanítása sem valósul meg, hiszen mindenki a rossz válasza fog emlékezni, a köré épülő jelenet miatt. Másrészt a diákok felismerik, mennyivel jobban járnak, ha nem aktivizálják magukat az órán, mert amennyiben tévednek, gúny tárgyává válhatnak. Ezek után később se csodálkozzunk rajta, ha gyermekünk nem mer megszólalni idegen nyelven, bár a tesztjeit kiválóan oldja meg! Végző soron súlyos szorongás alakulhat ki teljesítményhelyzetekben, szereplések alkalmával, ami a későbbiekben gátat jelenthet mind a munka, mind a társas kapcsolatok területén. Amit pedig végképp nem tanulnak meg egy ilyen helyzetben, az a másik emberi méltóságának tisztelete.

Jó, de akkor mégis mivel motiválhatjuk a nebulókat a tanulásra, megmérettetések vállalására?

NAGYON BÜSZKE VAGYOK RÁD A KITARTÁSODÉRT!

Mondjuk meg gyerekünknek, mennyire elismerjük lelkiismeretes munkával elért teljesítményét! Ne a piros pontot, mosolygó fejet, ötöst értékeljük önmagában! Ne azért legyünk rá büszkék, mert annyira sikeres a tanulmányaiban, versenyeket nyer vagy jutalomkönyvben részesül. Amikor csupán a munkája eredményét méltatjuk, és elfelejtjük, ő maga mit tett bele a folyamatba, akkor az egészről csak a végső mozzanat számít majd neki is. Könnyen versengő, másokban a riválist látó, sikereket hajszólo, vagy éppen a kudarcok miatt önmagát leértékelő fiatal nevelhetünk. Az elhibázott eredményhez is vezetett út, amely tapasztalatokban gazdagított, és amelyen ismét végig lehet haladni, kijavítva, ami elromlott.

DICSÉRJÜK MEG, AMIKOR VALÓBAN MEGDOLGOZOTT AZ EREDMÉNYÉRT!

Felesleges minden ceruzavonás után hangos ovációban kitörni, még egy kisgyermek esetében is. Ha megmutatja nagy gonddal kerekített, ám kevésbé formás első betűit, nyugodtan mondhatjuk: „Látom, milyen sokat dolgoztál, ha ilyen szorgalmasan gyakorolsz, biztosan menni fog!” Vagy egy megfelelően összerakott

ppt-t végignézve: „Nagyra értékelem, mennyi munkát tettél ebbe, ha így folytatod, egészen profi leszel!” Lámpalázás gyerekeknek, ha elvállal egy szerepet: „Nagyszerű, hogy képes voltál felmenni a színpadra, és elmondtad a szövegedet! Még pár alkalom, és teljesen leküzdöd a szerepléstől való félelmed!” Ha kizárólag a tökéletes teljesítményt díjazzuk, a gyerek hamar megtanulhatja, hogy amennyiben nem elég jó egy produkcióban, vagy nem alkotott maradandót, fabatkát sem ér, amit csinált. Viszont ha folyton dicsérgetjük, hiteltelenné válunk, és későbbi csalódásoknak vetünk ágyat.

AZ ÉREM KÉT OLDALA

A boldog gyermek nevelésének egyik fontos mozzanata az események és tulajdonságok átkeretezésének képessége: vagyis meglátni a pozitív oldalt, az előrelépés lehetőségét. Amikor a gyermekünk túlságosan pörög, tekinthetjük aktívnak, ha makacs, akkor állhatatosnak, ha visszabeszél, akkor saját érdekeit jól képviselőnek, ha visszahúzódo, akkor kimértnek stb. Amennyiben képesek vagyunk reálisán, a negatívumokat is észrevéve, de a hangsúlyt nem azokra helyezve, az érem mindkét oldalát látni, jobb énképhez segíthetjük őt, miközben mi magunk is bizakodók maradhatunk. ♦